

Sygn. akt III AUa 1905/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Cierpiał
Sędziowie:	SSA Ewa Cyran (spr.) SSA Marek Borkiewicz
Protokolant:	starszy inspektor sądowy Dorota Cieślík

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2014 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **E. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o wypłatę zaległych świadczeń

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział

w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 1 sierpnia 2013 r. sygn. akt III U 547/13

o d d a l a apelację.

SSA Marek Borkiewicz	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Ewa Cyran (spr.)
----------------------	----------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. Inspektorat w K. decyzją z 22 marca 2013 roku, znak (...) odmówił E. L. uchylecia decyzji z 14 września 2011 roku w części, w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku.

E. L. wniosła odwołanie od decyzji, domagając się jej zmiany i zobowiązania organu rentowego do wypłaty zawieszanej emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie wyrokiem z 1 sierpnia 2013 roku w sprawie III U. 547/13, zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając E. L. prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada 2012 roku wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od kwoty wyrównania, poczynając od 26 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Organ rentowy decyzją z 19 stycznia 2011 roku przyznał odwołującej prawo do emerytury od 1 grudnia 2010 roku.

Organ rentowy decyzją z 14 września 2011 roku wstrzymał odwołującej, od 1 października 2011 roku, prawo do emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia.

29 listopada 2012 roku odwołująca złożyła wniosek o wypłatę wstrzymanej emerytury od 1 października 2011 roku.

ZUS podjął wypłatę emerytury na rzecz odwołującej decyzją z 21 grudnia 2012 roku, poczynając od 22 listopada 2012 roku.

22 marca 2013 roku ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji wskazał, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy jako warunek realizacji prawa do emerytury nie ma zastosowania do osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku. E. L., która nabyła prawo do emerytury od 1 grudnia 2010 roku mogła od 1 października 2011 roku kontynuować zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy i pobierać emeryturę. Wobec skarżącej nie obowiązywał wymóg rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą.

Apelację od całości wyroku wniósł organ rentowy, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 103 a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku, w sprawie K. 2/12, z uwagi na zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury od 1 października 2011 roku, tj. od dnia jej zawieszenia.

Wskazując na powyższe, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie odwołującej prawa do emerytury od 22 listopada 2012 roku, tj. od dnia wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku w sprawie K. 2/12, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Organ rentowy zawarł w apelacji wywody dotyczące wpływu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego na stosunki prawne ukształtowane pod rządami przepisów uznanych za niezgodne z Konstytucją, zaznaczając, iż problematyka ta należy do najtrudniejszych i budzących największe spory. Apelujący wskazał, że zarówno w orzecznictwie jak i piśmiennictwie w tym zakresie prezentowane są przeciwstawne tezy, od poglądu uznającego konsekwentnie nieważność przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją, poprzez stanowisko umiarkowane, dopuszczające w ograniczonym stopniu retroaktywność, do tezy o konsekwentnie prospektywnym działaniu orzeczenia z niewielkimi wyjątkami.

Zdaniem ZUS, kwestia powyższa nie jest rozstrzygnięta w sposób decydujący przez regulacje konstytucyjne, zwłaszcza art. 190; są one niejasne, nieprecyzyjne, a przede wszystkim stwarzają możliwość rozbieżnych interpretacji w odniesieniu do skutków orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego w ujęciu czasowym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, skarżący w uzasadnieniu swojego stanowiska całkowicie pominął, iż postępowanie przed Zakładem zainicjowane wnioskiem odwołującej, stanowiło postępowanie o wznowienie, uregulowane w rozdziale 12 kodeksu postępowania administracyjnego.

Zgodnie z treścią art. 145a § 1 k.p.a., można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja.

W sytuacji określonej w § 1 skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (§2).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego został ogłoszony 22 listopada 2012 roku. Odwołująca złożyła wniosek o wypłatę zaległych, zawieszonych świadczeń, 29 listopada 2012 roku, a zatem z zachowaniem terminu określonego w powołanym przepisie.

Organ rentowy jako podstawę prawną decyzji wskazał art. 151 § 1 pkt 1 k.p.a., zamieszczony w rozdziale 12 dotyczącym wznowienia postępowania, zgodnie z którym organ administracji publicznej, o którym mowa w art. 150, po przeprowadzeniu postępowania określonego w art. 149 § 2 wydaje decyzję, w której odmawia uchylecia decyzji dotychczasowej, gdy stwierdzi brak podstaw do jej uchylecia na podstawie art. 145 § 1, art. 145a lub art. 145b.

Zaskarżona decyzja w sposób oczywisty narusza zatem uregulowanie z art. 145 a § 1 k.p.a., bowiem w niniejszej sprawie w sposób niebudzący wątpliwości zaistniały przesłanki w tym przepisie określone.

Powyższy przepis koresponduje z uregulowaniem z art. 190 ust. 4 Konstytucji, zgodnie z którym, orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania.

Uznając argumentację organu rentowego za słuszną należałoby jednocześnie przyjąć, iż uregulowanie z art. 145a § 1 k.p.a. traci rację bytu i stanowi przepis martwy.

Istota cytowanych regulacji opiera się na założeniu, iż w sytuacji uznania przez Trybunał Konstytucyjny aktu normatywnego za niezgodny z Konstytucją, konieczny jest mechanizm wyeliminowania w porządku prawnego orzeczeń wydanych na podstawie takich aktów prawnych.

Takie rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę nie kłóci się z potrzebą zachowania stabilizacji porządku prawnego i pewności obrotu.

Wręcz przeciwnie, to od strony postępowania, w którym zapadło orzeczenie/decyzja oparte na akcie normatywnym uznanym następnie za niezgodny z Konstytucją, zależy to, czy w jej konkretnym przypadku orzeczenie zostanie wzruszone.

Powyższe zauważył również Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 6 czerwca 2013 roku, w sprawie III AUa. 407/13, wskazując w sprawie o zbliżonym stanowisku apelującego organu rentowego, iż jego akceptacja przekreśliłaby sens instytucji wznowienia postępowania (którego celem jest przecież wydanie orzeczenia zgodnego z prawem) w sytuacji, gdy orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zawiera wiążące stwierdzenie, iż akt normatywny pozostaje w sprzeczności z aktem prawnym wyższego rzędu.

Okoliczność, iż orzeczenie to zapadło w związku z postępowaniem o wznowienie uregulowanym w k.p.c. jest bez znaczenia, mamy tu bowiem do czynienia z analogią samej instytucji.

W nowym stanie prawnym, ukształtowanym w następstwie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, rozpatrzenie sprawy jest nie tylko dopuszczalne, ale możliwość taka jest ujęta jako podmiotowe, konstytucyjne prawo jednostki.

Sąd Apelacyjny Lublinie powołał również orzeczenie Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2006 roku, w sprawie I PK 116/05, w którym wskazano, iż po wznowieniu postępowania na podstawie art. 401¹ k.p.c., sąd stwierdzając, iż orzeczenie zostało wydane na podstawie obowiązującego aktu prawnego, ma jednocześnie przesłankę do innego rozstrzygnięcia sprawy, uznając, że choć akt ten obowiązywał, to jednak nie powinien być zostać w sprawie zastosowany.

Wyrokiem z 13 listopada 2012 roku, w Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zatem obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cytowanej ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 roku.

Wnosząca odwołanie E. L. należy do kręgu osób objętych powołanym wyżej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, ponieważ prawo do emerytury nabyła z dniem 1 grudnia 2010 roku a więc w okresie, kiedy realizacja prawa do tego świadczenia nie wymagała rozwiązania stosunku pracy. Z tego względu jej odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, o czym prawidłowo orzekł Sąd I instancji.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną.

SSA Marek Borkiewicz	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Ewa Cyran (spr.)
----------------------	----------------------	----------------------